

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ СІЛЬСЬКИХ РЕГІОНІВ

Анотація. Проаналізовано сучасні соціально-економічні проблеми розвитку сільських територій регіону, рівень забезпечення населення об'єктами соціальної інфраструктури. Розкрито необхідність переустрою життя сільського населення, покращення їх соціально-побутових і культурних умов. Наведено пропозиції щодо вирішення цих питань.

Аннотация. Проанализированы современные социально-экономические проблемы развития сельских территорий региона, уровень обеспечения населения объектами социальной инфраструктуры. Раскрыта необходимость переустройства жизни сельского населения, улучшения их социально-бытовых и культурных условий. Приведены предложения по решению этих вопросов.

Annotation. In the article the author analyses the modern socioeconomic problems of development of rural territories of the region, the level of providing rural population with the objects of social infrastructure. The necessity of reorganization of rural population's life, improvements of their social and domestic and cultural conditions are revealed. Some proposals as for solving these problems are offered.

Ключові слова: соціальна інфраструктура, зайнятість сільського населення, малий бізнес, соціально-економічний розвиток села.

Соціальна інфраструктура села визначає матеріальну основу задоволення життєвих потреб селян, що є необхідною умовою всебічного розвитку людини як особистості для здійснення її активної трудової діяльності [1]. Тому соціально-економічний розвиток села – один з найважливіших напрямів аграрної політики країни, який спрямований на досягнення високої продуктивності сільськогосподарського виробництва та підвищення на цій основі життєвого рівня сільського населення.

Відомі вчені економісти-аграрники – Булавка О. Г., Гнібіденко І. Ф., Купалова Г. І., Прокопа І. В., Саблук П. Т., Якуба К. І. та інші – досліджували особливості поняття "соціальна інфраструктура села", розуміючи її як "сукупність організацій і підприємств, які забезпечують сприятливі умови життєдіяльності людей на виробництві та в побуті. Галузі соціальної інфраструктури не виробляють продукції, але вони створюють умови для її виробництва. Соціальна інфраструктура має множинність інтегрованих галузей і підгалузей". Сюди в основному входять: житло, установи охорони здоров'я, праці, навколишнього середовища, освіти, культури, спорту, житлово-комунального господарства, побутового обслуговування, торгівлі, громадського харчування, транспорту, зв'язку, інформаційної служби, дитячих установ тощо [2].

Метою статті є розгляд розвитку соціальної інфраструктури села на сучасному етапі та пропозиції щодо її вдосконалення.

Сучасний стан і шляхи соціально-економічного розвитку сільських територій слід розглядати під кутом зору наближення умов життя сільського населення до міських, активізації роботи із залучення молоді до роботи у сільськогосподарських підприємствах, підвищуючи роль малого та середнього бізнесу у вирішенні даної проблеми, фінансового забезпечення соціальної інфраструктури села.

Відбувається загальне погіршення майже всіх параметрів функціонування об'єктів соціальної сфери села. Особливе занепокоєння викликає зменшення дошкільних дитячих закладів, закриття та ліквідація загальноосвітніх навчальних закладів, клубних закладів, бібліотек, кіноустановок, стадіонів. Аналогічними показниками характеризується функціонування інших об'єктів соціальної інфраструктури [2].

Існують дуже серйозні проблеми і в забезпеченні населення сіл та селищ питною водою, шляхами з твердим покриттям і іншими послугами та об'єктами. Значні проблеми спостерігаються у сфері комунального і побутового обслуговування сільського населення.

Порівняно з промисловістю, в сільському господарстві значно нижчий рівень оплати праці.

Особливо гостро останні три роки стоїть питання фінансування закладів освіти. Оскільки підходи до формування бюджету освітньої галузі для села та міста не відрізняються і формуються відповідно до нормативів на одного учня, зрозуміло, що при стрімкому зниженні наповнюваності сільських шкіл бюджет не зможе утримувати попередню мережу закладів освіти, що призводить до закриття загальноосвітніх навчальних закладів у сільській місцевості [3]. При нормативі наповнюваності класу у 30 учнів у сільських регіонах маємо ситуацію 15 – 18, а в деяких селах вона є граничною – 5 – 6 учнів. Одним із виходів із ситуації міг би стати диференційований підхід до формування бюджету, враховуючи особливості функціонування закладів освіти у сільській місцевості.

Одним із шляхів забезпечення рівного доступу сільської молоді до якісної освіти є

створення освітніх округів, відкриття у базових закладах профільних класів та організація взаємопідвезення учнів і вчителів до шкіл, де сконцентровані відповідні кадри та ресурси.

Безумовно, для сучасної молоді, особливо на етапі вибору спеціальності, вкрай важливим є показник престижності роботи. Щодо показника престижності сільськогосподарської праці, то дана оцінка показова, адже відображає загальносуспільну думку, яка оцінює її негативно [4].

Важливим резервом у підвищенні зайнятості сільського населення і, перш за все, молоді є розвиток малого підприємництва в усіх галузях економіки й особливо в сільській місцевості. Воно здатне створити нові робочі місця, задіяти надлишкову робочу силу, скоротити рівень безробіття. Тому необхідна більш активна державна підтримка цього сектору економіки і, перш за все, у пільговому фінансуванні, оподаткуванні та інших напрямках.

Таким чином, вирішення соціально-економічних проблем комплексного розвитку сільських територій регіону, більш повного забезпечення сільського населення об'єктами соціальної інфраструктури потребує більш активних дій всіх органів управління щодо збільшення фінансування цієї сфери, залучення інвестицій, створення престижного життя на селі, поступово доводячи її до рівня життя міського населення, вирішення всіх життєво важливих проблем жителів українського села, підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва.

Наук. керівн. Аведян Л. Й.

Література: 1. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року : Постанова Кабінету Міністрів України 19.09.2007 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua. 2. Костромін Г. Т. Сільські території регіону: проблеми розвитку соціальної інфраструктури [Електронний ресурс] / Костромін Г. Т., Михайлович В. А. – Режим доступу: <http://www.cntu.kr.ua>. 3. Коловіцкова О. Проблеми і перспективи розвитку середньої освіти в Україні [Електронний ресурс] / О. Коловіцкова, Ю. Луковенко. – Режим доступу : www.osvita.ua. 4. Липчук В. В. Мотиваційні чинники працевлаштування молоді у сільськогосподарських підприємствах / Липчук В. В., Линдюк А. О. // Економіка АПК. – 2008. – № 7. – С. 131.